

TIMISIANA.

Foia pentru trebuintele poporului roman.

— Viétia prin lupta! —

Apare in fie-care dumineca.

— Lupta pentru viétia! —

Prețial: Pentru Austro-Ungaria:

pe un an întreg 4 ft. — pe $\frac{1}{2}$ de an 2 ft. — pe 3 luni 1 ft.
Pentru strainatate:
pe un an 14 franci. — pe $\frac{1}{2}$ de an 7 fr. — pe 3 luni 4 fr.

Un numer costa 10 cr.

Anunturi se publica cu 6 cr. de sir pentru fie-care publicare
si 30 cr. timbru.

Redactiunea si administratiunea fôiei e in Timisióra (Meier-

höfe, Schwanengasse 49) unde sunt a se adresa tôte cores-

pondintiele pre cum si banii de prenumeratiune.

Manuscripte nefolosite nu se retrimit.

Epistole nefrancate nu se primesc.

Pentru minte si inima.

Facatorii de rele.

Lumea s'a stricat. O bóla grea a cuprins'o, al carei nume e — trândavîa.

Numerul acelor fiintie omenesci care se feresc de munca, s'a inmultit si se inmultiesc pe tóta diu'a in mesura ingrozitoare.

Este sciut ca numai omul care muncesce are din ce se traésca.

Din ce traesc dara accia carii nu muncesc?

Din munc'a altor'a!

Este cu mult mai usior a dormi peste di, si nóptea a stá la pândă. la coltiuri de strade, cu revolverul in mâna, strigând asupra trecatorilor: mórte ori bani! — decât a munci cat e drag'a de di!

Si acést'a meseria usióra prinde redacini prea adânci in popórele lumci.

Se ingrozesc omul când ia la mâna o fôia se ceteasca, caci nu este numer in care se nu se faca pomenire de câte un omor, o jafuire, sinucidere etc.

Tôte aceste sunt rezultatele — urei de munca onesta.

Ar crede omul ca numai in tiar'a nóstra merg trebile astfel de reu cu securitatea publica.

Nu! Alte tieri inca gem sub greumântul bólei acesteia.

Spre pilda tiar'a vecina cu noi, — Romania.

Eata ce cetim in „Gazeta Sateanului“ din Rimnicul Serat, sub titlul pus in fruntea sirurilor acestor'a: — „Când am luat condeiu in mâna ca se scriu articolul acesta, un fior de frica nu-a coprins tot corpul; caci proverbul dice: „sa te temi de Dumnedieu si de omul care nu se teme de Dumnedieu,“ si acesti ómeni despre carii scriu eu, n'au nici Dumnedieu, nici inima, nici suflet; de aceea comit ei si crimele cele mai oribile.

Dar nu me voi descurájá, sunt hotarît se dau alarma in privintia acésta; caci e vorb'a de averea si viétia cetatienilor.

Ómenii acestia — facatorii de rele — s'au inmultit intr'un chip îngrijitor, si multe din faptele lor sunt asia de odióse in cat indignéza lumea intrega.

In tôte dilele cetim prin diare jafuri, focuri, hotii si omoruri comise de acesti cavaleri de industria.

Si ce e mai reu, ca unii din trãnsii s'au incuibat in creerii padurilor, si es numai pe intunec din culcusiuri, intocmai ca paserile de nópte. Acestia descind incognito si — stravestiti — picnesc cu multa furia acolo unde ei s'au informat ca exista bani multi, casnind crud victimele, spre a le scóte paralele.

Tálharii ceal-alti — carii traesc d'avalm'a cu locuitorii — prin sate mai ales. au inceput si ei a se afirma prin jamaniri, furturi de vite, incendiuri, atentate la viatia etc.

Muncesce bietul crescín, pâna-i verde, atatia amari de ani, de si cladesce o casa, isi agonisesc vite, isi stringe cate-va parale; si tálharul vine si intr'un ceas l'a lasat fara dânsel, ba adesea il face de'i remân si copiii orfani. Si acést'a unde? nu afara din comuna ci in mijlocul satului, de multe ori la o distantia de 15—20 pasi de cas'a comunala, cum s'a intemplat pe multe locuri.

Daca hotiul e prins, scim cum merg lucrurile, si ce i trebuie lui: un avocat bun si la terminarea infatisarilor vedi pe presiedinte cum ese cu magistratii din camer'a de consiliu strigând: „Tribunalul in lipsa de probe suficiente, achita pe inculpat de ori-ce penalitate; sentintia se pronuntia cu drept de apel.“

E de dorit a se lua cat mai neintârziat mesuri pentru starpirea facatorilor de rele: alt fel, tiar'a nóstra — cu incetul — va mori, caci misiiei pregatesc mórtea unei tieri.“

Aceste le scrie dl I. Aristotel, in Gazet'a Sateanului.

Cum vedem dara, reul e general, nu e numai in tiar'a nóstra.

Si reul acést'a ar trebui stirpit, pana nu se latiesce prea tare.

Pe ce cale i-am puté pune stavila?

Doi factori au se lucreze si aici, mana in mana: o carmuirea tieri, si — societatea omenésca; cea prima prin aducerea de legi aspre dar drepte, cea din urma prin ajutoriul dat celei dintai, intru esecutarea legilor.

Despre cea prima sunt alte foi chimate a si face judecat'a; bune, rele sunt legile nóstre, nu ne privesc pre noi, ca fôe nepolitica; ei noi indresnim a adresa celei din urma — societatii omenesci, si adeca celei române dela tiara — cateva cuvinte.

Este sciut ca românul cât e, e tot inima, — incât bunatatea lui a si devenit proverbiala; dar adeseori merge prea departe romanul cu bunatatea inimei sale, incât face partasi de ea si pre accia carii nu o merita, chiar si pre facatorii de rele.

Accia carii sau invertit printre poporul român dela sate, o vor sci prea bine, ca nu este facatoriu de rele, care prins cu fapt'a, si tras la judecata, se nu si ane in satul seu 2—3 martori, carii marturisesc apoi in favorul seu, chiar si in contra convingerei lor.

Nu o fac romanii acést'a din reavointia, ci din mila catra inculpatul, si fara a o sci, ca accésta bunatate a inimei lor îi face partasi si pre ei la pacatul facatoriului de rele, scos de densii dintre degetele judecatorilor.

E o datina rea acést'a.

Faptele rele trebuie pedepsite, caci pentru aceea se croesc legi, ca cu ajutoriul lor se se respecteze si sustina moralitatea.

Acela care scóte pre cel vinovat dingur'a inchisórei, a făcut, nu fapta buna, ci fapta rea, chiar asia de rea ca fapt'a vino vatului pre care densul la mantuit de asprimea legeri; o fapta, pentru care

— deca se dovedesce — póte fi pedep-
sit si el, si inca dóra mai cu asprime
decat adeveratul vinovat.

Ar fi bine, se 'si insemne ómenii
nostri bine, bine aceste cuvinte, si
bagândule in seama, se se ferésca de
a comite pecate — din mila catra altii!

Lasa, vinovatii traga 'si pedéps'a!

Drepturile nóstre.

Traim intr'o tiara constitutională, in
care adeca poporul se ocarmuesce pre
sine, prin reprezentantii alesi de el, si tri-
misi la diet'a tierci. In tieri constitutionale
poporul are datorintie, dar are si drepturi.
Datorintiele ni se fac cunoscutc, pana la
cea mai din urma, — drepturile nu prea.

De aceea convingere fiind, ca datorin-
tia nóstra a tuturor'a este, se inpartasim
dara unii cu altii aceea ce scim, si canóscem
din drepturile nóstre, cer ospitalitatea
„Timisianeii“ pentru de a comunicá
fratilor plugari aceea ce sciu eu, rogand
pre cei carii sciu mai mult decat mine, se
nu 'si tiena comór'a ascunsa — ci se' mi
urmeze mie.

Avem noi multe drepturi pre care nu
le canóscem.

Me marginesc de astadata numai la
dóua.

O sciu bine, din propria convingere
cumca multi plugari de ai nostri sunt in-
datorati, si datoriiile lor fac adese-ori a trea
parte, ba la unii chiar si cam jumătate din
pretiul averei lor.

E drept ca e neplacut a avé datorii,
dar si din acést'a inpregiurare putem trage
catva folos.

Avem adeca se facem urmatórele:

Toti plugarii, proprietari de avere
nemiscatóre, adeca: casa si pamant, carii au
datorii, si datoriiile sunt intabulate: au se
mérgea tot deuna la finea anului, in luna
lui decembre. la antisti'a comunala, si avénd
estrasul cartii funduale la mána, se arate
notariului comunál cumca datoreaza cu
atát'a si atát'a, pentru care suma solvesce
interese. Se binevoésca dara a lua acést'a
la cunosciinta, si in intielesul legii, cu in-
ceperea anului viitoriu, amesurat sumei
pentru care solvesce interese, se i se mic-
síreca darea.

Trebue sciut, ca acést'a nu este inda-
torata antisti'a comunala a o face ex offo,
(din datorintia) ci numai cand se ivesce
omul cel interesat.

Facand plugariul indatorat aceste pa-
siuri in anii victori, se va convinge despre
scázáméntul darei. Si astfel intr'o comuna in
care se datoriiile singuraticilor 10—20 mii
fiorii, darea vaseadea la un an cu cateva
sute!

Statul pretinde — si cu tot dreptul —
dela noi, feliu de feliu de dare, pentru ce
se castim noi dara statului, aceea ce legea
ne favoriseaza nóua.

Asemenea ve fac bagatori de séma
plugarilor romani la percentualitati. (Bemes-
sung, illeték).

Daca la o realitate, fie aceea casa séu
pamant, in timp de 2, 4, 6, 8 si 10 ani,
priu vinzare séu priu moscenire, se stramuta
dreptul de proprietate, cum am dice dintr'o
mana intr'alta, — in aceste casuri sunt percen-
tualitatile diferite, — nu $4\frac{3}{10}\frac{0}{0}$ cum se croesc
de comun.

Ca se fiu mai usior priceput, me folosesc
de un esemplu:

Déca Petru cumpera dela Pavel
 $\frac{1}{4}$ sesiune de pamént, si pretiul aceleuia
pamént staverit dupa contributune, face cam
1200 fl. — percentualitatile se vor croi
in suma de 51 fl. 60 cr.

Déca Petru inse, are acest pamánt
numai de 4 ani cumperat séu moscenit; atunci
Pavel va recurge, si de sigur i se vor
sterge 28 fl. 80 cr. si va trebui se solvéca
numai 22 fl. 80 cr. adeca mai mult de
jumătate va dobândi!

Totdeun'a dara, — in astfeliu de
casuri — dela ziu'a primirei ordinului de
platire, in 15 zile putem recurge in contra
sumei croite necorect. —

Vorbind inse de recurs, cred ca nu ve
voese réu plugarilor, daca ve zic: Cand
recurgeti in astfeliu de casuri, nu grabiti
a fagadui aceleuia care ve face recursul —
jumătate din aceea ce dobânditi, caci asia
pe asta cale nu sunteti cu mult ajutati.

Ar fi timpul se se desvetie si plugariul
román de a fagadui tot deaun'a jumătate
din ce are de dobândit, precum fac unii si
in casuri de moscenire, cand inputernicesc
pre vre un avocat, dicandu-i de comun:
Trage domnule cat poti de pe
el macar eu nimic se nu capet!

Dureros lucru si rele datini sunt ace-
tea. — se facem frate si partasi pre
o persóna straina la o avere ce ne-a
remas nóua dela parintii si dela rudeniile
nóstre.

Aceste datini rele pre multi — caror'a
li-e drag procesul — iau adus la sapa de
lemn!

Este in interesul plugariului, ca si el
se scie oléca mai bine economisá si bine se
grijasca de a-le sale, caci bietul plugariu
in primul loc are se cante doin'a:

Vine judele cu carul

Duce tóte 'mi las 'amarul;

Duce-mi patul si buhaiul,

Duce-mi mas'a si malaiul.

„Multi sburdati, lenosi in tiéra

„Când vreu dorm, când vreu se cara.

„Când vreu beu, când vreu manánca.

„Ca-i nutresce a mea múnca!

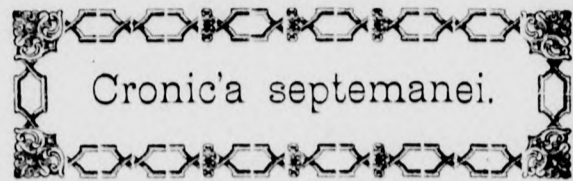
Au datin'a rea plugarii nostri romani
de totdeuna se vaeta si se scusa cu aceea
„ca na'm sciut;“ apoi pentru ca se
scim, când ni se cere ceva, cat avem de
dat. — trebue se iubim cartea caci din ea
putem numai invetia, — dupa cum am
zis si in réndul trecut. Astadi este timpul lu-

minei, al invetieturei; care nu are invetie-
tura, nu are lumina, — acela umbla in
intunerec, si cel ce umbla in intunerec o
sciti bine ca — potienesce.

Pildele lui Solomon ne invatia „Cu
sciinti'a, ni se vor umplea ca-
marile de tóta bogati'a scumpa
si buna.“ éra ca se urmati pildelor lui
Solomon, ve róga cu tot adinsul, al vostru
de bine voituriu.

Vinga la 8/20 Noembre 1885.

Constantin Barbosu.

Eroii de la Slivnitia.

Resbelul serbo-bulgar decurge mai
departe, cu mare inversiunare din amandóua
partile. Cu un sgomot puternic si cu un
entusiasim deosebit l'au inceput serbii, si
vor se 'l sfinsiasca cu o mare — rusine.
Dilele 17, 18 si 19 a lunei Noembrie n. au
fost pentru densii nisce dile nenorocóse,
caci atacurile lor indreptate in dilele aceste
asupra bulgarilor la Slivnitia, au fost res-
pinse, ba armat'a bulgara din starea de
aparare au trecut chiar in ofensiva, luán-
du'si inimicul la — góna. Trupele serbe
au trebuit se se retraga, ear conacul rege-
lui Milan au fost mutat dela Tiaribrod
napoi la Piroto. Bulgarii, totdeuna mai
putini la numer, sau luptat ca nisce lei,
insufletiti de ténut'a eroica a principelui
lor Alexandru, care era in tot locul,
si se virá totdeuna in sirul prim al lupta-
torilor. Chiar si serbii povestesc despre
densul, ca la inceputul unei batalii lau
vediu calare pe un cal alb, ear cateva
momente mai terdiu pe un cal sur, din
ce deduc ca calul dintaiu a fost puscat
sub densul. Se vorbea ca si principele
ar fi fost in lupt'a acést'a greu ranit,
dar scirea acést'a inca nu s'a adeverit
pana acuma, si telegram'a trimisa jurna-
lelor, de buna séma au intieles pre
a djutantul principelui, cu numele
Marinoff, carele cu adeverat au fost
greu ranit. Acést'a purtare vitejasca si ad-
mirabila a principelui Alexandru, a
potentiat insufletirea si increderea poporului
bulgar, fatia de densul intru atata, incat
astadi nu este putere, care se-i póta des-
parti unul de altul. Chiar si Rusia si-a mai
deschis fati'a posomorita catra principele
bulgar, uimita si ea de bravurile lui, si
astadi tóte foile din Rusia vorbesc intr'
alt ton despre densul, nu ca si pe la ince-
putul resbelului. Amandóua partile resboi-
nice au avut in luptele aceste dela Slivnitia
perderi mari, care s'au pus la olalta cam la
patrumii de morti si de dóua ori atátia raniti.
Serbii pun vin'a acestei perderi rusinóse
pe unii comandanti ai trupelor, carii ar fi
inceput lupt'a nainte de vreme; i-au si
delaturat de loc regele, predându-i pe
mán'a judetiului militariu, si punand alti

ómeni la cárm'a trupelor. Armat'a serbéscă era inpartita pana acuma in trei parti, ca in trei locuri se opereze, mergând mereu înainte, dar dupa perderile dela Slivnitia, s'a dat ordin ca tóte trupele se se adune la olalta in apropierea Slivnitiei, ce s'a si intemplat pana in momentul in care scriem sirurile aceste. Scopul acestei concentrari este a se face de nou atac asupra Slivnitiei aparata cu vitejia de trupele bulgure, si inca cu ajutorul trupelornoi de rezervisti sosite din Serbia. Bulgarii inse inca se intaresc mereu cu trupe noi, si asia lupt'a nouă care dóra in órele cele mai de aprópe se va intinde la Slivnitia, are se decida, ca óre in Sofia (capital'a Bulgariei) se va subscriá contractul de pace, séu in Belgrad? (capital'a Serbiei.) Regin'a Serbiei merge in tóta diu'a la biserica se se róge pentru isbând'a armelor serbesci! . . .

Conferinti'a puterilor mari.

Principele bulgar, Alexandru I. a trimis Sultanului turcesc o telegrama de pe campul de resbel, in care declara a se supune de nou Turciei, si abdice de cugetul de a vedé Bulgaria unita cu Rumelia; va se dica: acceptéza aceea dorinti'a a Turciei si a tuturor puterilor mari, de a vedé restabiliita in tierile numite ordinea de mai înainte. Prin acest pasiu al principelui, lucrarile conferintiei s'au inlesnit, si se vor sfirsi in curând, incoronate de un succes inbucurătoriu. Conferinti'a luand in siedinti'a din urma cu placere act despre telegram'a acést'a a principelui bulgar, a decis trimiterea unui comisariu din partea Turciei, si a altui comisariu international, la Filipopol, carii se priméscă ocarmuirea si si administrarea tierii (Rumelia) pana la denumirea unui guvernator definitiv. Se va convocá apoi si o comisiune speciala, care are se se ocupe cu modificarea statutului organic din tier'a aceea, reu administrata.

Voci din Rusia.

Tóte jurnalele din Rusia sunt inversunate in contra Serbiei, si dic: ca pana ce Rusi'a, ca stat mare, nu a pretins mai mult dela principele Alexandru I. decat restabilirea ordnei de mai înainte in tierile rescutate, regele Serbiei, capul unui stat mic, care prin Rusia a devenit independent, intra in Bulgaria ca un talhariu, giranduse pre sine de aparatoriul drepturilor Sultanului. Cu ce drept a facut'o el acést'a? Vata-marea otarului bulgar este o vatamare indreptata in contra Rusiei, si Serbia va plati cam scump acést'a amestecare in trebile altor'a.

Turci'a se trezesce!

La telegram'a principelui bulgar, care a facut buna impresiune asupra guvernului turcesc. — Sultanul, dupa cum o spune o telegrama sosita astadi, a respuns cu aceea, ca a telegrafat regelui Milan intr' un ton energetic, se se care cu trupele sale acasa de pe teritoriul Bulgariei, care stă sub stapanirea

Turciei; si inca fara amanare, caci altcum trupele turcesci vor intrá un Serbia. (Sscirea acést'a nu s'a adeverit. Red.)

Mai nou!

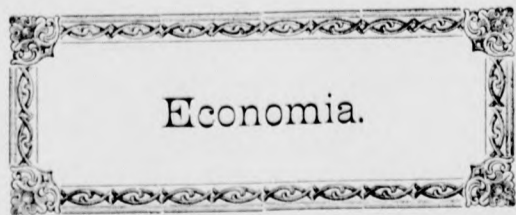
Sciri private spun ca orasiul Widdin ar stá in flacari. — O lupta noua s'a intins in 22. l. c. intre serbi si bulgari, — intre Slivnitia si Dragoman, — care a durat de demineati'a pana sear'a, si s'a sfirsit cu invingerea bulgarilor. Serbii au fost isbiti din positiunile lor cu — baionetul. Bulgarii au petrecut apoi nóptea in positiunile aceste, ear manedi au continuat lupt'a, alungand pre inimic pana la Tiaribrod. La 4 óre dupa ameadí a cadit si Tiaribrodul in man'a bulgarilor. Principele Alexandru a trimis acasa, ministrului seu, urmatórea telegrama: Dupa ce trupele nóstre viteze au recucerit positiunile dela Serbi, si au petrecut nóptea in ele, au inceput eridimieati'a focul, alungând pre inimic. La 4 óre am ocupat Tiaribrodul, unde me aflu si acuma — Regele Milan a chemat pe cale telegrafica la sine pre ministrul Garaschanin, si se dice ca cu scop de a face acést'a pasi pentru legarea pazei. S'a recomandat pace si din partea Turciei, dar principele Alexandru dice, ca despre pace póte vorbi numai când va fi calcat armat'a bulgara pe pamânt serbesc. Onórea armatei bulgare mángita de serbi numai astfel se póte spalá!

Sciri multime.

Pana in momentul scrierei acestor síruri, bulgarii au recucerit pasiu de pasiu tóte positiunile dela Serbi. Norocul favoriséza armelor bulgare peste mesura. Pe pamânt bulgar nu se mai afla nici un serb, ear armat'a bulgara e abia cateva kilometre indepartata de granitia, asia, incat nu se scie ciasul in care bulgarii vor intrá in Serbia. In Belgrad si in intreag'a Serbia e máchmure si confusiune generala. *E temere ca va erumpe revolutiunea in tiara. Regele Milan sa ocupa cu idea de abdicere. Amicii lui doresc in cazul acést'a a lasá pre regin'a de regenta, pana ce ar cresce mostenitoriul de tron, care e acuma de 7 ani.* Se intaresce inse pe di si parti'd'a principelui Carageorgieviciu, celalalt pretendent al tronului serbesc!

Spani'a.

Regele Alfonso a reposat in difteria. Pana la maiorenitatea ficei lui, remâne regin'a Christina — regenta.

Economia.

Tieselarea vitelor,

este una dintre grigile de capetenia, care trebuie se le aiba fie-care proprietariu de vite; pentru aceea, credem ca facem

bun servitiu economilor nostri, facând loc in colónele tóei acesteia, sirurilor urmatóre, scrise in meritul acestui object cu o deosebita pricepere, si publicate in numerul din urma al „Cultivatoriului“ din Bucuresti.

„Cultivatoriul“ dice ca:

Tieselarea, trebuie facuta in fie care di, dar nu diminéti'a dupa cum e mod'a, ci seara. Diminéti'a, nu trebuie se facem alt ceva de cât se inlaturam usior, cu peri'a, murdari'a de pe corpul animalului, iar adeverat'a tiesalare s'o facem séra, caci animalul curatiat de nadusial'a si murdari'a gramadita in timpul dilei, se va odihni mult mai bine nóptea, si nu va mai suferi de máncarime. De alt-fel, animalele tiesalate séra, sunt mult mai putien expuse racelei de cat in casul, cand prin tiesalare de diminéti'a, le iritam pielea, tocmai atunci când imediat dupa ce au parasit grajdiul cald, ele au se incépa munc'a in aerul rece. Acestea negresit se refera numai la animalele de munca.

Tieselarea are de scop de a departa murdari'a, si prin urmare a deschide porii pielei si a escitá intrég'a activitate a lor, usiurând ast-fel functionarea plamánilor: acele organe, cari, in timpul muncii, sunt chemate se desfasiure o energia esceptionala. Tieselarea pe lángha acést'a mai are ca consecinta inviorarea organelor de digestiune si asimilare, si dupa cum dice proverbul nemtiesc: „Tieselarea buna e jumătate de hrana.“ In fine curatirea pielei, feresce animalul de incuibarea parasitelor animale si vegetale: germenii, in mare parte a bólelor de piele.

Tieselarea regulata invioréti'a animalele de munca, favoriséti'a ingrasiarea si maresce la vaci, cantitatea laptelui produs, imbunatatind in acelasi timp si calitatea. Sunt ómeni, caror'a le e de ajuns se bea un paharel cu lapte, pentru ca se 'ti spue daca pielea animalului de la care a fost muls, e sau nu bine ingrijita.

Earn'a, sau cand vremea e fórté rea, tiesalarea trebuie facuta in grajd sau mai bine intr'un loc special si invelit; var'a, sau de cate ori vremea e frumósa, e mult mai bine se tieselam animalul in aer liber.

Ca se tiesali un animal ast-fel cum trebuie, se cere fortia, timp si indemánare. Tóte partile corpului trebuiesc de o potriiva curatite; membrele inferióre, de la genunchiu in jos e mult mai bine se le frecam cu un somoiag, (fostomoc de pae) iar ochii, nasul si partile de dindarat se le stergem cu un burete ud.

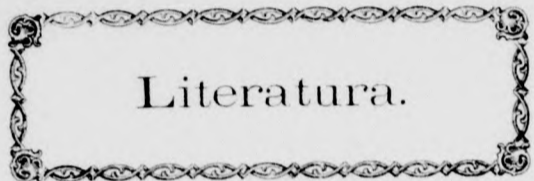
Tiesal'a nu trebuie apasata prea energetic sau fara bagare de seama, caci ast-fel activitatea pielei se va escita prea tare, si chiar vom produce rani, mai ales daca instrumentele ascutit. E mult mai de preferabil se intrebuintiam peri'a de cat tiesal'a.

Peptenii pentru cóma si códa, e mai bine se nu'i intrebuintiam de loc, in locul lor ne putem servi de peri de cóma.

Animalele tinere, unele vaci, si chiar unii cai, nu sufera de cât perii moi, si de ôre ce s'a constatat ca o multime de bóle, mai ales de pele, se transmit usior prin mijlocul perielor si celor'alalte instrumente de curatit pielea, e datori'a cultivatorilor, sa fie cat se pôte de prevadiatori.

Tómn'a si primavar'a, cand incep se năpărlăscă animalele, se nu întrebuintiam tiesal'a si periele aspre, de cat cu fôrte mare bagare de sém'a. Pâna cand pèrul s'a schimbat peste tot, e mult mai bine se ne servim de o bucata de piele, pe care am udât'o puțin. E adevărat ca năpărlăscă nu se va face cu aceiasi repediciune ca in casul când prin ajutoriul instrumentelor, am departat pèrul care se schimba, dar nu e mai puțin adevărat ca animalele, cari in timpul năpărlăscă sunt asia de sensibile, vor fi mult mai la adapost de racăla, când schimbarea parului se face treptat, încetul cu încetul, de cat atunci, când se face in căte-va zile.

Daca sunt căi nădusiti, trebuie se le stergem nădusial'a, in direct'a pèrului, cu ajutoriul unei tiesale fara dinti, sau unui cutit care nu taie, apoi frecam corpul cu somoig si 'l învelim cu patură.

Literatura.

Comoar'a.

Roman de Ioan Wachenhusen.

22.

(cont nuare)

XLIV. Fetele.

Fetele siedeau in chili'a Ellei. Georgina era de tot seriôsa astadi. Ella o compatimea din inima. Aceea ce-i spusese ei Georgina despre cele dâna roze, au convins'o, ca morbul Georginei nu e — închipuire copilarăscă numai.

— Da! — continua Georgina discursul. Am audit despre tine! Dupa descriere, nici nu ai fost tu străina pentru mine. Dăca mai remaneti lunga vreme la noi, trebuie se cercetedi pre fosta ta conscolarita din comun'a învecinata. E la unchiul seu, care nu 'si are prea bine cu tat'a. Tat'a iubescă singuratatea! . . .

— Nu sciam ca Tilda e aici la rudeniile sale! response Ella. In institut 'mi era amica intima. Umblam des la cas'a lor.

— Mi-a spus'o cand ne-am intalnit intaiadata. Nu e cam cocheta fêta aceea?

Ella uimita privi in tat'a Georginei.

— Nu sciu! response. Era fôrte sprintena si plina de fantasia.

— Fatia de tine e numai bunavointia, — inse despre mam'a ta vorbescă cu totul altcum . . . adăca . . . se corese Georgina — nu a vorbit in contra ei nimica, ci mi-a povestit ca nu ti-a purtat prea tare de grija.

Ella simti adevăral acestei inputari.

— Mam'a era prea ocupata in societate! . . . Dăca cugeti ca a fost femeie frumôsa, o vei pricepe de tot usior.

Georgina rise.

— E drept, ca nu e totdeuna bine se 'si iă barbatul femeie frumôsa de nevasta! . . . Dar' nici tata-to nu a facut bine ca a lasat'o singura atăta vreme! Dăca eu a'si avé barbat! . . . Georgina suspină.

— Eu prea de tenera am fost dusa in institut si asia nu pot aduce sentintia! . . . response Ella.

— Tat'a teu e nefericit! continua Georgina. Se vede ca e frânt corporalmente, dar si spiritualmente. Dar pe mine me intereseza! Aceea ce a povestit el despre puteri supranaturale, m'a uimit. Asi dori se'l ved in laboratoriu seu. Dôra 'mi va concede tat'a se ve cercetez! . . . Eu inca cred ca intre om si dumnedieu trebuie se mai fie ceva!

Eu nu am cugetat nici cand la de aceste! Me îngrozesc, când ved pre tat'a între instrumentele sale! dise Ella.

— Trebuie se fie ceva înfioratoriu, cand tat'a pe asta cale se pôte pune in legatura cu fiul seu mort! Dăca eu voi muri . . .

— Nu vorbi d'aceste! Si in institut eu mine eran dâna fete palide; s'au dus la tiara si sau însenatosiat!

— Eu durere, si acuma me aflu la tiara!

— Dôra tie 'ti face reu fumul cel mult de carbuni?

— Dôra! suspină Georgina. Pentru mine ar fi bun aerul de la munte, inse nu pricep pre tat'a. Nu voescă se 'si parasăscă fabric'a. Aduna banii in gramada, ca când cine scie cat ar mai traî. Mai mult de buna séma decăt ea si mam'a, si atunci tōta averea remane copilor din prim'a casatoria . . .

— Georgina! Nu te mai pot asculta, dise Ella. D'apoi ca ce vorbescă tu, e in contra lui dumnedieu îndreptat!

— Nu me cunoseci Ello! dise Georgina ridiend. Eram si eu sprintena si sburdăta. Nu cunosecam pedeca. Calul 'l mânam, încat servitoriul nu putea țiene pasiu cu mine. De odata am simtit inse ca tōte me dor, si — m'am lasat de calarit. Pe rand am abz's de tōte, pentru ca nimic nu 'mi facea mai mult placere. Am inceput a gâlfezi, a slabi, capul me durea, si de cate ori priveam in oglinda 'mi pica aminte cat de bine sémam acuma cu bonav'a mea mama. Me uitam la ea . . . vo beam cu medicul . . . Acela m'a însielat, dar eu sciam cum stau . . . si acuma, poti tu pofti ca eu se fac fatia vesela? . . . Dar la ce se vorbim despre lucruri de aceste. Earta ca m'am lasat rapita de melancolia . . . Ce aer greu e aici in chili'a ta!

Georgina sêri la ferăstra.

— Ce nori negri se ved pe ceria! Capatăm fortuna. Ah! Fulgerul . . .

Se retrasa iute închidiend ferăstra.

Cas'a se sgudui.

Ella era in mijlocul chiliiei cu fruntea in pumni.

— Dupa o di frumôsa cine ar fi asteptat asia timp viforos!

— Acést'a e pentru aceea, pentru ca vorbisi asia de urit mai nainte! dise Ella.

— Copilarôsa mai esti! Georgina o prinse de bratiu. Vino pe canapea, ca de aici se privim schinteile fulgerului. Vino no, nu te superă.

— Sermanul meu tata de buna séma va fi fost contarbat in somn!

— Te însieli! dise Georgina asiedieuduse pe canapea langa Ella. I-am audit pasii nu de mult; inca nu s'a culcat. Se vorbim despre ideea mea, de a ve cercetă. Dăca a'si veni eu la voi cum m'ar primî mam'a ta?

— S'ar bucură fôrte!

— Hun, amic'a ta mi a spus . . . me earta . . . eu vorbesc sincer . . . ca mamat'a voescă se te marite cu ori ce pretiu dapa un om batran!

Ella se spariă.

— Cum de o scie ea?

— I-an comunicat'o in scris! dise Georgina.

Este ca tu nu doresci se fi nevast'a omului acelaia?

Ella tacu.

— Dar fiind ca am inceput'o, se o si sfirsiesc. Amic'a ta scie si aceea din scrisôrea primita ca tu din acest motiv ai alergat la tata-to. Vedi, de aceea întreb eu, ca cum me va primî mam'a-ta!

— Acést'a nu a fost frumos dela Tilda! dise Ella superata.

— Oh! D'apoi ca Tilda intru atata te compatimescă încat poti se i erti acést'a gresiala! . . . Alteum tot orasiul o scie, ca tat'a teu nici dapa ce s'a reintors din calatoria nu a cercetat pre mam'a-ta!

Cineva batu in usia.

Ella saru in picioré. Conturbarea acést'a îi fu binevenita. Alergă la usia.

— Te ai culcat Ello? întreba Erhard din afara.

— Georgina e la mine!

— Pot se intru?

— Nesmintit! tû respunsul.

Erhard era iritat. Cand întinse Ellei man'a, acést'a o simti cum tremura!

— Urit timp e afara! dise Erhard.

Ne am dedat noi si eu mai urit! response Georgina ridiend.

Erhard pasi spre ferăstra. O deschisa, si câteva minute se lasă se'l lovăscă stropii mari de plôua in fatia, privind cu ochii in tōte laturile, apoi o închise earta.

— S'a culcat tat'a? întreba el pe Georgina.

— La diece ôre se culca totdeuna.

— Asi voi se vorbescă eu el! continua Erhard cu o iritatie vediuă.

— Nu te va primî bucurosi. Numai in afaceri mari e permis se 'l trecasca din somn.

— Din ferăstra chiliiei mele se ved minele?

— Da!

Erhard amblă neliniscit in sus si in jos prin chiliia.

— Si totusi ar trebui se vorbescă eu el! Se pôte ca o nefericire . . . in mine . . .

Georgina rise.

— Mi aduc aminte ca la noi afara de un foc mic, neînsemnat, nu s'a ivit nici o nefericire!

— Am deschis ferestrele chiliiei mele — continua Erhard — audiam apropierea unui vifor.

De odata simti o sguditura . . .

Fetele spariate privira una la alta, apoi la Erhard. Acést'a pasi de non la ferăstra. O deschisa earta, si incepu se inghitia aer prôspet.

— Pentru mine va fi mai bine aici! continua el. In odaea mea nu pot dormi. Abia astept demineat'a. Se puse pe un scaun întorcandu'si fatia, ca cum ar fi ocupat cu nisce cugete mari, apoi sêri in picioré, si întinse man'a fetelor.

Erhard se îndepartă. Fetele nimite privira in urm'a lui.

— Adese-ori e tatal teu astfel? . . . Eu nu te asi fi lasat singura! dise Georgina, apoi închidiend ferăstra continua: am se mai cercetez si pre mam'a, care e cu totul singura . . . Nôpte buna dăra! . . . Demineatia earta vom fi la olalta!

Georgina se îndeparta. Ella remasa astfel singura 'si puse manile pe pept. Astfel nu a vediu ea iuca pre tata-so. Vorbea despre o nefericire . . . Ce putea fi periculul? Vifor este pe tot locul . . . Intră in dormitoriu. Un pat înfocat, înbrăcat tot in alb o îndemnă la culcare, dar ea simtia ca de astadata nu va afla in el — linisce.

In linisce se desbracă, temënduse inca si de umbra ei propria. S'a acoperit, dar nu a adormit. Meditâ si meditâ. Ii sburau pe dinaintea ochilor tōte întemprari: de peste di. Batranul Porsberg a facut impresiune rea asupra ei. Afabilitatea lui era fortiata. Era rece fatia de fiul seu . . . mult, mult 'si framantâ biat'a fêta mintea cu de aceste, pana ce ângerul noptii îi închise ochii.

XLV. Pedéps'a lui dumnedieu.

Batranul Porsberg si Erhard erau de dimineat'a in picioré.

Porsberg nu a putut adormi. S'a sculat, s'a înbrăcat si s'a pus la măs'a de scris. 'L bantneau nisce cugete confuse. Tot trecutul îi sburâ pe dinaintea ochilor, icôna dapa icôna. Asia i se parea, ca nu el le-a patit tōte aceste ci le-a cetit numai undeva . . . ba nu . . . i le au povestit altii! . . . Martori veneau din lumea întreaga, cari vorbeau despre lucrurile acele; documente, pre care el de

mult le credea nimicite . . . inea si mortii vorbeau ; strainii au venit se puna man'a pe averea castigata de el, amenintandul cu rusine si chinuire deca nu le o da . Si in acesta critica positione el a aflat ajutoriu. Lasa se'l cunósca! . . . S'a pus la mésa si a scriat pana la mediul noptii, pana ce simti ca o mana îi inchide ochii.

— Ah! Ce mana rece! Dóra e a lui Morfeu! Depuse pen'a si se razimá de scaun. I se parú ca cineva îi dice: bine ai facut ca ai scriat aceste! Viatia si mórte — dar e totuna. Trebuie se dai desluciri ómenilor. Ai facut'o! Date si te culca! Mane o trimiti lui Erhard in schimb pentru cele primite adi dela el! . . .

Porsberg inchise scrisóra in mész'a sa de scris, apoi plecá spre dormitoriu.

De dimineatia, inea neinbracat era la feréstra. Asteptá pre Wehrmann se i dee satisfacere. Si apoi se vina diregatorii se le spuna hotarirea! . . . E satul! . Nu va mai saturá pre nemultiamitoriul . . . Partea cea mai mare a lucratorilor trebuie alungata din fabrica . . . pana ce o vor cumpera-o. Societati i-au fagaduit millióne pentru ea, are numai se o faca vindiatóre! . . . Buna idea! . . . Batranetiele sale . . . ur'a catra mine, nascuta in urmarea intemplantilor de eri . . . morbul nevastei si a fetei . . .

— Nevast'a si lét'a trebuie se calatorésca nainte de ce m'asi apuca de lucru! Au lipsa si asia de alt aer! Mérga si Erhard cu fic'a sa. Se reman numai singur. I-asi predá lui tóta grija, dar densul e un fantast! Lasa se suferé totii cei vinovati, nu voi avé crutiare cu nime!

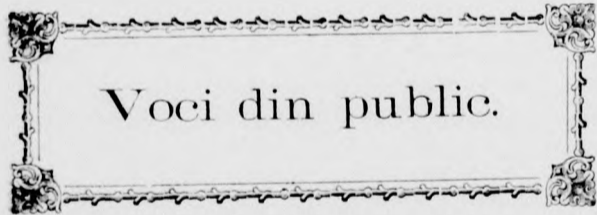
Si arunca ochii spre magazinele sale. Acolo locneau nemultiamitorii. Se apucau chiar de lucru! Mergeau tot in grupe, apoi stateau ca se se numere cati sunt. De sigur vorbesc despre densul! . . .

Asia i se parea lui ca astadi sunt toti mai lenesi ca de comun. Óra lucrului a sunat, si ei tot stau la vorbe. Rid, fac glume cu servitorii! . . .

Porsberg si strinse pumnii . . . tremurá de iritatiunea cea mare . . . In sfirsit porni multimea la lucru . . . S'a stricat disciplina! . . . Wehrmann trebuie se pedepsésca fara crutiare . . . Wehrmann! deca ar veni! . . .

Servitoriu raportá, ca dejunul e servit pe mész'a!

* * *
(va urma)

Voci din public.

Onorabile domn redactor!

Din incidentul unei notitie aparute in „Luminatoriu“, onor. dn Petru Oprisiu s'a aflat atins, ér Dvóstra in nrul 31 al „Timisiane“ i-ati dat loc ca se se ocupe dupa plac de „Luminatoriu“, de persón'a mea si d'a „socrului“ meu.

In cat pentru persón'a mea si a socrului meu, póte crede si scrie dl Petru Oprisiu ce-i place, mai vertos din incidentul „notitiei malitóse“ — dupa dni'a lui — aparute in „Luminatoriu“, cáci publicul insusi va judecá daca, si incat persón'a mea si a socrului meu poteau se fie obiectul urei si calumniarii dsale, din acel incident. Dar' nu mi póte fi irrelevant obiectul, merital scrierii dlui Oprisiu, si d'acea mi i-au voia a ve rogá pentru ospitalitate, dle redactor, in interes comun national.

Cred cá prin acesta ospitalitate veti face bune servitii causei comune, cá si dlui Oprisiu carele, fiind om cult, va fi si accesibil pentru cultura; fiind un barbat zelos si plin de activitate, va fi spre mare folos causei nóstre nationale; si fiind un barbat cu mari ambitiuni, va incetá se-si sature ambitiunea cu lucruri d'acelea, cari adi-

mane vor se-l califice in opiniunea publica de un al douilea Moldován Gergely.

Aflandu-se dl Oprisiu pe calea adeverata — va scapá de retacirile dsale, retaciri cari in multe privintie aduc mari daune intereselor binepricepute romanesci, ori cá 'si va infrená inflacuratul seu zel intru saturarea ambitiunei dsale prin nutriment fals.

E vorba de conlucrarea dlui Petru Oprisiu la opul „Monarchia Austro-Ungaria“ etc. etc.

In acést'a privintia, in citat'a sa epistóla, serie si subserie dl Petru Oprisiu: „cá dsa a atras atentiunea „Dlui Lokai“ la dl Baritiu, . . . cá Lokai i-a respuns cumca el bucuros ar primi conlucrarea dlui G. Baritiu, dar — — — nu póte se espuna pe principele de coróna la un eventual refus“ — — — si dupa acestea dl Oprisiu insusi a scris dlui Baritiu, dar — — — n'a primit respuns.“

Cine nu vede cáta naivitate se cuprinde in acest fals nutriment al ambitiunei dlui Oprisiu, si ce enorma credulitate manifestéza dl Oprisiu fatia de Lokai?

Cum póte crede un barbat cult, ca dl Oprisiu, cá dl Baritiu, daca ér provocat la timp, daca i se garantá libertatea d'a scrie asiá, pre cum scie dni'a lui se serie; daca ér provocat, macar prin alt cineva, inse in numele fiului de imperat, — el ar fi refusat, ori ar fi denegat conlucrarea sa?

Tóta lumea romana — sigur si insusi Lokai — cunósce simtiemintele dlui Baritiu fatia de imperat si fatia de fiul lui; toti scie cá dl Baritiu de cand traesce si serie, n'a invetiát pe poporul roman, de cá ca pentru imperat si pentru famili'a lui se si sacrificie si avere si sange; tóta lumea scie cumca la anii 1848—1849 chiar dl Baritiu in persóna a dat probe despre acestea, deci cine mai póte crede cá dl Baritiu de asta data, si fatia de provocarea ori de dorintia fiului de imperat — n'ar fi sacrificat ostanelele sale! Eu asiá cred despre dl Baritiu, cá nu numai atat'a, ci chiar si viét'a si-ar fi sacrificat'o.

Se mira si se plange dl Oprisiu, cá dela dl Baritiu nu a primit nici macar respuns, si d'odata se ivesce apoi ca mentorul intereselor romane perichitate prin eventualitate cá „vor scrié strainii despre romani“. Va se dica consecint'a logica a dlui Oprisiu nu e ace'a ca se mediteze despre tacerea dlui Baritiu, si meditando, se ajunga la conclasiunea cá a retacit, cá a ofensat chiar pe dl Baritiu, ci ace'a ca dl Baritiu, acest demn si incaranutit barbat in lupte, ach a malacsit in voint'a si virtutile sale romanesci, cá nu mai sare intru mantuirea intereselor romanesci, ci le lasa in balta. Va se dica: norocul nostru in dl Oprisiu, cáci alt cum romanismul s'ar stange! — —

Ce colosala retacire si nepricepere! Inse póte cá dl Oprisiu tot nu me va pricepe, deci fie-mi permis ca se-i esplic starea lucrurilor prin esemplu.

Se dicem cá óre-care domn mare, un domn de la acarui vointia depinde chiar si sórtea cutarui popor, are trebuintia de servitiele literarie ale—dlui Oprisiu d. e. Si ael domn scie, cá dl Oprisiu si-ar tiné de mare onóre ca se faca servitiele cerute, inse acel domn mare, fie din vointia, fie din intrig'a dlui Lokai, ignoréza de tot pe dl Oprisiu; nu-l provóca la timp, nu-l provóca d'a dreptul, ci — per mops, écasiá ca si cand l'ar intelni din intemplantie in cale, dar si ast'a o face atunci, cand e prè tardiu. Óre intreb cu respect, ce ar dice dl Oprisiu la una ca ast'a? Óre dni'a lui face-s'ar „sluga la derlóga“?

Ea carele cunosc ambitiunile dlui Oprisiu, sum convins cá i-ar raspunde: „Schau's dasz weiter kommen“!

Si drept ar avé dl Oprisiu, intocmai ca dl Baritiu, carele ach nu i-a dat nici macar respuns.

Seiitorii altor natiuni, cari au fost provocati d'adrechtul, si in numele fiului de imperat — nu prin dl Oprisiu si in numele lui Lokai — lucra aprópe d'un an de dile, si aceia au avut timp se caute prin biblioteci, se confereze cu toti literatii neamului lor, s'au pregatit si vor tipari in op lucruri classice, spre marirea si inaltiarea neamului lor; dar dl G. Baritu cand ar mai poté face un'a ca asta? —

Dar se-l luminez pe dl Oprisiu si cu privire la „pericolul“ prevediut de dni'a lui; inse inainte de tóte l'asecur, cá p'acel pericol nici dsa nu-l va mai evitá, cu tóta trud'a ce promite se si-o dee.

Tóta lumea romana, carea cetesce jurnale romane si filo-romane, si carea are bunavointia pentru caus'a „santa“ a romanilor, scie cá dl Lokai in acesta intreprindere, si fatia de romani, face politica si urmasesce tocmái ace'a tendintia pe carea au urmarit'o si ceia-lalti domni stepanitori fatia de poporul roman, cu ocaziunea espositiunei.

Scopol principal e: seducerea si insielarea celor de sus si a lunei intregi prin mintiuna!

Cand s'a format comitetul pentru arangiarea espositiunei, atunci din 3 millióne de romani nu se aflá nici o unica fiintia, nici macar renumitul „Zsiga bácsi“, ori „Tanász bácsi“ ori macar fruntea „elitei“ din Timisióra, — carea se fie avut loc in comitet, careia se i se fie dat mana libera si mijlócele necesare spre a lucrá in poporul roman pentru a espune, pentru a se aretá si produce si el inaintea lunei cu talentele sale, cu virtutile sale, cu progressul seu cultural.

Si pentru ce nu? Pentru cá politic'a guvernului si a sistemului actual a fost si e: a outropi si a ascunde esistintia romanului in genere, si in special: capacitatile lui, virtutile lui cari l'ar face demn de o sórte mai buna in acesta tíera, cari ar provocá atentiunea lunei de influintia asupra lui. Au lasat dara domnii, ca romanii, daca vor veni óre-cumva la espositiune, se apara intr'o nimicime batatória la ochi, poténd astfel esclá cu atat mai mult gintea nobila.

Va se dica, tréb'a cu espositia a stat asiá: S'a arangiat un ospetiu mare de tíera, toti au fost invitati de timpuriu, toti au mers in vestimintele serbatoresci, in vestimintele cele mai pompóse, si lumea i-a laudat si admirat; iar bietului roman i-au dat voia, ca din gratia, ca se apara si el, cu niste ciucuri si catrintie, dar se fie cam ascuns intr'un cot, apoi inea si pentru ast'a se se inchine si se multiamésca „pana la Ddieu“ stepanirei, si se se judece fericit cá contribue spre acoperirea deficitului de millióne, causat intru marirea gintei nobile.

Si la espositiune ér On. dn Oprisiu a fost acel'a, carele a dat mana de ajutoriu stepanirei, si s'a crediut cá a mantuit romanismul — prin „patriotismul“ dsale.

Nici intr'o parte a tierii nu s'a mai facut acést'a — din partea romanilor — ci numai aici in Timisióra, prin genialitatea dlui Oprisiu!

Fie-i de bine, dnei sale si celor ce l'au ascultat! Romanii adeverati nu-l vor pizmui, ci numai compatimi, pentru acest zel romanesc.

Acelasi sistem, aceeași maniera o urmasesce si Lokai fatia de romani in intreprinderea cu opul intitulat, abusand de increderea si de bunele intentiuni ale fiului de imperat. Pentru cá seducerea si insielarea este arm'a cea mai puternica a acelor ce ne stepanesc, si va fi pana atunci, pana cand se vor aflá romani cari se li dee magiarilor mana de ajutoriu, in credint'a cá „evita pericolul.“

Mérga dar' dl Oprisiu si dee mana de ajutoriu dlui Lokai si in acesta cauza, inse si eu am dreptul a protestá ér in nume de roman, si a

dice că nu „notiti'a e maliti'osa“, ci maliti'a se afla alt undeva.

Dice onor. dn Oprisiu că „n'a potut se refuse insarcinarea onorifica“.

Va se dica pentru dlui este „sarcina onorifica“ a da mana de ajutoriu celui ce despretiuesce neamul romanesc! Cumplita smamagire. Mai pucin „onorifica“, ca d'ora „rentabila“ va fi sarcin'a, asia cred eu. Sciti vorb'a onor. dn Stefan Adam, cu „c'oda de miel“. P'ote că dl Oprisiu va primi o „c'oda de miel“ in schimb pentru intinderea manei de ajutoriu la faptele si intentiunile funeste ale dlui Iokai; dar mielul intreg, desi fara c'oda tot voluminos, si-l va rezervá sie-si misionul de Iokai.

Si tot astfel se tavalesce dl Oprisiu in navitati, in fie-care passagiul al scrierii sale.

De exemplu: „Eu doresc se conlucre toti scriitorii“ — — — — Dar cine esti Dta. dle Oprisiu, fatia de op? De giaba doresci Dta, daca nu doresce Iokai, séu altul!

„La timpul seu va rogá — dl Oprisiu — pe preoti“ etc. etc. Dar de ce se nu-i r'oge Iokai, séu fiul de imperat? — daca are trebuintia de servitiile lor!

Dl Oprisiu va pregati dara materialul ce i-l vor trimite preotii. — Dar p'ote Dn'a lui se se mesure la condeiu cu un Iokai séu cu literatii altor natiuni, ce conluera la op? — — — —

Acú, fie-mi permis, ca de incheiare, se rectifice si calumniile On. dn. Oprisiu, ce le arunca asupra „Luminatoriului“.

Dl Oprisiu nici a incercat, nici m'a provocat ca se-i publice in „Luminatoriul“ reflectarea sa, prin urmare nu se p'ote nici plange in public, ca om onest si onorabil, despre nedreptatea „Luminatoriului“ in ac'osta cauza.

In cât inse dl Oprisiu scrie in general despre „Luminatoriul“: „fiind că sciu că „Lum.“ nu da loc nici odata la vre o rectificare a scirilor ori articulelor aduse de el“ etc. etc. — ast'a o dechiar de un colosal neadever, pentru că colónele „Lum.“ adevere de sine contrariul.

Este inse adeverat, că special dlui Oprisiu nu i-a dat „Luminatoriul“ loc, in vr'o d'oue renduri. Dar ast'a nu s'a intemplat nici odata, nici fatia de dl Oprisiu, nici fatia de altii din lips'a simtiului de dreptate in peptul redactorelui de la „Luminatoriul“ ci din d'oue cause momentu'ose, si anume: pentru că scrierile dlui Oprisiu au fost cuprinse de o formalá insolentia.

Mai antaiu, in anul trecut, cand erá vorb'a de „balul de elita“, atunci dl Oprisiu a avut pretensiuni ca „Luminatoriul“ se-i faca reclam in public pentru balul dsale.

I-am denegat servitiile, dar descoperindu-i motivele: „Sum in credintia că faceti acest bal din resbunare spre a desbiná pre romani in cele sociale.“ Dl Oprisiu n'avea de cât se me sc'ota din ac'osta credintia, si se me convinga despre curat'a lor intentiune, si atunci „Luminatoriul“ li-ar fi stat la dispositiune. Dar dl Oprisiu ac'osta n'a facut'o, prin urmare eu am ramas in credintia mea, carea alt-cum s'a dovedit, si astfel datorintia am avut a nu da mana de ajutoriu spargerii sociale intre romanii din Timisióra, ce'a ce nici a esistat candva, pana in anul trecut, din indemnul dlui Oprisiu.

Al douilea cas de denegare din partea „Luminatoriului“ a fost tot in acela an, cand mi s'a trimis spre publicare un pamflet adressat la pers'ona mea d'odata cu amenintiarea că acelasi pamflet se va publicá si in alte foi — s'a si publicat si in fericitul „Viitoriu“ — si s'a depus spre pastrare — nesmiotit ca decorul intieptiunei „intielegintiei“ d'atunci — in arhivul societatii de lectura din Fabric.

Ei bine, pentru ast'a nu eu sum vin'a ci cei

ce au cerut publicarea lui, cari — in frunte cu dl Oprisiu — au constatat că nu cunosc nici situatiunea unui redactor.

Eu, ca redactor, sum gazd'a casii in redactiune si in f'ois, intocmai pre cum e dl Oprisiu in locuinti'a dsale ori in oficiul dsale. Ac'osta calitate nu-mi permite nici a me laudá eu pe mine insu-mi, dar nici a suferi ca, macar ori cine ar fi, se me insulte in cas'a mea. Intreb eu pe dl Oprisiu: Óre ar suferi Dn'a lui ca cineva se-i intre in cas'a dsale ori in biroul dsale, si se-l insulte, ori se-l infrunte? Cred că nu va suferi. Daca inse suferi, atunci ast'a p'ote e un gust separat si special al dsale, al meu nu e.

De aici dara asemenea urm'ezá că ér dl Oprisiu este in gresicla — ca se nu dic mai mult — căci lucru neindatinat este, insolentia se numesce faptul: d'a calumnia pe cineva pentru că nu se face instrument orb ómenilor si mai orbiti de ambitiune, de patima, de vanitate.

In fine incheiu multiamindu-ve dle redactor, pentru ospitalitatea aretata prin publicarea acestor'a, ce cred ca le am facut in interes public.

Timisióra, in 22 Noemvre n. 1885.

Pavel Rotariu m. p.
redactorul „Luminatoriului“.

Onorale Dle Redactor!

In Nrul 30 a. c. al „Timisianeii“ intre sciri marunte am cetit numele barbatilor de litere ai natiunei n'ostre, carii au fost provocati prin amanetul principelui nostru de coróna Rudolf, pentru conlucreare la opul seu „Austro-Ungaria in cuvinte si in ic'one“ — dupa numirea caror'a la cele din urma dici „ca óre alti literati de renume se nu mai aiba romanii din Ungaria? —

I'mi tien de datorintia morala, a 'ti aduce la cunoscintia, ca intre acei literari, de care e vorb'a, este deja angagiat la conlucrearea amintitului op — prin amanetul principelui nostru Rudolf — si recunoscutul nostru literat Reverend. Domn Josif Goldisiu, protosincol in Arad si profesor activ la liceul aradan, despre ce am cunoscintia firma, caci cu ochii mei am vediat amanetul principelui.*)

Pentru informarea Onoratului public al Stimat. Dtale organ, te rog a da loc acestor litere de interes public in colónele diariului Dtale ceránd eu permisiune totodata ca si la alte cestiuni de interesul natiei, când voi indresni a me angagiá la informari scurte de aceste, se mi le primiti si se le publicati.**)

Al Dtale stimatoriu:

Fenlac la 7./19. Noembre 1885

Moise Babescu,
paroch român.

Concert.

Comitetul reuniunei romane de lectura din Timisióra arangéza in 2. Decembre st. n. 1885 una serata cu concert si dans, in ospetaria dela „3 rose“ (Fabric), la carea serata se vor

*) Astadi, cand avem si noi la mana „prospectul“ o.ului de sub intrebare, suntem in stare a ne intregi notiti'a din numeral 30 prin insirarea Dlor Josif Vulcan, Josif Goldisiu si Gergely Moldovan, intre cei carii au se conlucre la opul principelui de coróna. Toti trei vor scriá despre poesi'a poporala romana Asia ne-o spune „prospectul“.

**) Prea bucuos!

produce membri corului vocal atat cu cantari, cat si cu declamatiuni. Inceputul la 8 óre s'era. Intrarea e libera pentru membri, cari pot inse se invite si nemembri.

Asociatiunile noastre.

In lupt'a mare de existentia a popoarelor, fiecare din aceste datoriu este a-si examina in continuu puterile si aptitudinile proprii. Numai cunoscéndu-le pe acestea, isi poate ajunge mai cu sigurantia scopul, catra care tintesce. „Cunoasce-te pe tine însuti“, este o maxima foarte vechia. S'a dis si cu drept cuv'ent, se repetesce, ca secolul nostru este secolul asociatiunilor. „Unirea dá putere“ este cea mai moderna arma de lupta. Minuni sunt rezultatele ei, ori incatrua ne intoarcem privirea. Mánecând din aceste principii, subscrisul 'si-a propus a face un studiu istoric, comparativ despre toate asociatiunile, respective reuniunile romane din Austro-Ungaria, de ori-ce categoria, precum: Asociatiuni literare, invetiatoresti, reuniuni de femei, casine, institute de bani, reuniuni de cantari, de meseriasi, de pompieri, asociatiuni de diletanti pentru teatre, coruri de plugari etc. etc. De aceea 'mi permit a adresa o respectuoasa rugare catra p. t. presidenti, respective secretari ai tuturor asociatiunilor romane din Austro-Ungaria ca, cel mult pana la 1 Decembrie v. a. c. se binevoeasca a-'mi comunica (sub adres'a N. Petra-Petrescu Kroustadt (Siebenbürgen) urmatoarele date relative la asociatiunile, in fruntea caror'a se afla: 1. Numele si resiedintia asociatiunii, cu posta ultima. 2. Când? si la a cui initiativa s'a infiintiat? 3. Cine sunt conducatorii actuali? 4. De ce mijloace dispune? 5. Daca, si cum prospereaza asociatiunea? 6. Care e numerul membrilor actuali? 7. A 'mi-se tramite câte un exemplar de statute, car' unde aceasta n'ar fi posibil, a 'mi se areta felul organisarii. Eventuale rapoarte detaliate despre activitatea reuniunilor, vor da studiului meu o importantia cu atât mai meritoria. Chiar si rapoarte despre asociatiuni desfiintiate, in cari se se arate cauzele desfiintarii, inea vor fi de mare interes pentru studiu. In sperantia, ca rugarea mea va avé rezultatul dorit, — sunt cu stima — Brasiov 1/13 Noemvrie 1885. N. Petra-Petrescu.

Scoala' a superi'ora de fetitie din Sibiu.

La apelul comitetului „Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului roman“ de a contribui mijloace banesci intru infiintarea si sustinerea scoalei superi'ore de fetitie cu internat, au respuns: Reuniunea femeilor române din Sibiu 1000 fl., „Albina“ institut de credit si economii 500 fl. Prin list'a Nr. 1 (colector Eugen Brote, casariul „Asociatiunei“) urmatorii domni functionari si membri ai comitetului „Asociatiunei“: Timoteiu Cipariu, president 150 fl., Jacob Bologa, vicepresident 100 fl., George Baritiu, secretar prim 50 fl., Dr. D. P. Barciuanu, secretar II. 25 fl., Eugen Brote, cassar 50 fl., Josif St. Siuluti, controlor 100 fl., Dr. J. Crisianu, bibliotecar 10 fl., Zacharia Boiu, membru ord. al comit. 25 fl., Partenie Cosma, membru ord. al comit. 100 fl., Pavel Dunca, membru ord. al comit. 50 fl., Nicanor Fratesiu, membru supl. al comit. 25 fl., Bas. P. Harsianu, membru ord. al comit. 50 fl., Elia Macellariu, membru ord. al comit. 30 fl., Joan Popescu, „ „ „ „ 25 fl., Simeon Popescu, „ „ „ „ 100 fl., Dr. Harion Pascariu, membru ord. al comit. 25 fl., Ioan V. Russu, „ „ „ „ 50 fl., Constantin Stezar, „ „ „ „ 50 fl., David br. Ursu, „ „ „ „ 100 fl., Suma 2615 fl. Aducânduse multiamintia marini-mosilor contribuitori, se amintiesce, ca ofrandele se pot adresa deadreptul subscrisului comitet, sau colectorilor specialii preveduti cu liste originale

de contribuire. — Comitetul „Asociației transilvane pentru literatură română și cultura poporului român.“

O intemplantă tristă în Criciova.*)

O nenorocire intemplantă în 7/19. Octombrie n. a. c. la saparea fântânii lui Joan Lugosian din Criciova — după cum ne scrie corespondentul nostru de acolo — framânta și astăzi spiritele pacincilor locuitorii din comună aceea. Ni se scrie adică: În 7/19. Octombrie n. c. sapatarii de fântana mai aveau să zidescă la fântana lui Lugosian cam 3 metri până în fatia pământului. Lucrătorii Blagoe Jenasioniu încă de demințea insistă pentru deslegarea fontanii, căci numai pôte fi pericol; dar proprietarii susnumit nu s'a învoit la această; la amenințări, când gazda casei se îndepărtase la alt lucru al său, se puse Blagoe Jenasioniu cu sapatarii conducătorii Nicolae Popescu și deslegarea fontana, și continuarea cu zidirea până între 3 și 4 ore, când de odată, fără ca să se veda și simta ei ceva, s'a surpat o parte bună de fontana, care pre Blagoe l'a cutrupit de tot, — ear pre Nicolae mai puțin, fiindcă era la o latură a surpăturii, prin nămare el a și scăpat cu viața; Blagoe însă abea după o saptura de vre-o 2 ore fu scos afara mort și tot zdrobit; după densul durere remasera seraci, soția cu doi prunci mici, și soacră neputincioasă.

Sermanii români!

Din comună Siăitîn comitatul Cînadului ni se scrie, că mulți români de acolo au eadiat jertfa unei înșelăciuni infame. În septemanele trecute sau înfatiesiat în comună aceea curat românescă doi agenți dela o societate de asigurare, earii au angajat — pe plata bună — pre un om de acolo, se amble din casa în casa și se comunică conlocuitorilor sei, că acela care și asigură ceva, ca s'a său viața, la societatea a carei agenți se afla de presinte în comună, vor primi și bani împrumut, cati li trebuie, și numai pe 6-7 procente. Principele de corôna Rudolf adică și-a primit cea din urma rata din zestrea nevestei sale, cam jumătate de milion florini, și din ei 70 de mii are de euget a dă Siăitinenilor împrumut. Ar puté se-i împrumute feciorul de imperat și altor domni mari, dar îi place de popor, și ar voi se i ajute pe asta cale. Au fost mulți slabi de anger earii au credint în povestea scornita de agenții jidani, și în speranția că vor platf „a securatia“ din împrumutul cel vor primi — au subseris contracte de asigurare. Numai mai terdiu, când au primit provocari se platéscă, au vedut ei cat de urit au fost înșelati.

Poetul — țiganilor.

Francisc Stojc'a țigan din nascere din Usod, și caprariu la honvedii, se ocupa și cu literatură, în orele libere (adecă când nu fura). A edat până acuma un dictionariu țiganesc-unguresc, ear în curand va aparé și partea a două a dictionariului (unguresc-țiganesc) precum și o broșura de poesii, tot plasmuiți de a le lui Stojc'a. Archiducele Josif, care cum se scie, e bine versat în limbă țiganescă — a dispus că aceste două carti din urma a le lui Stojc'a se se tiparésca pe spesele sale.

Conferința preotiască-învetiătorésca

din tractul Timisiórei, s'a ținut în 23 l. c. în scól'a de fetie din Fabricul Timisiórei. A fost de fatia întregul corp preotiesc și învetiătoresc din acest protopresviterat, cu puțină excepțiune. În

*) Rogam pre toti amicii fôei nôstre se ne comunică pre publicăr, fapte și intemplantari de aceste, căci din patianile altor'a mult pôte învetia omul! Red.

locul protopopului bolnav, a Rvdsm. Dn. Mel. Dreghicu, — a condus desbaterile conferinței Reverendissimul domn referinte consis. în Arad Augustin Hamsea, ca esmis consistorial. S'a cetit cerculariul episcopesc — cu care sau convocat aceste conferințe, mai înainte de tôte — apoi s'a luat fiecare punct din programa la o desbatere specială, care a decurs în ordine bună și cu o via interesare. La fiecare punct și-a desfășurat și Reverendissimul domn comisariu consistorial vederile sale, basate pe o esperința lungă și pe un studiu adanc și serios. Avem promisiunea unui domn, care a luat parte activă în conferința această, că ne va scria un studiu mai lung despre această întrunire.

Sciri marunte.

Pentru patria! . . În 24 n. c. au trecut prin Timisióra 200 de studenți bulgari dela scótele superióre din Viena, Berlin etc. spre Bulgaria, unde se vor înrolă în armata bulgară și se vor duce numai decăt pe câmpul de resbel se lupte pentru scumpia lor patria. — **Omor.** În nópcea din 19 spre 20 a lunei cur. s'a omorit în otarul comunei Liget un om a cărui identitate până acuma nu s'a putut constata. Faptuitorii nu sau aflat — **Alegere de notariu** va fi în 14 Decembrie nou în comună Ficatar. La notariatul această mai apartien comunele Dragoesti și Ohaba-Forgaciu. — **Banca nouă română.** În Reghinul-sasesc în Ardeal s'a înființat institut roman de credit și economii sub numele „Muresiană“. Se traescă și se înflorésca! — **Fabulele lui Cichindeal,** edate de Reverendissimul domn protop. onor. în Arad, Joan Rusu au esit de sub tesc, și se pot cumperá dela editor cu 1 ft. esemplariul. — **Mama fara inima.** În Békés-Csaba o fêta mare și-a aruncat copilul după nascere în cupurtoriul — ars. Din intemplantă a ajuns acasa tată fetei chiar în momentul acestei lucrari, și asia scotiend deloc copilul din cupurtoriu, l'a dat pe mană medicilor, ear pre fêta pe mană legii. Copilul traescă. — **Salutare modernă.** Agai Adolf redactorul fôei umoristice ungresc „Borszem-Janko“ din Budapesta, a fost palnuit pe strada în una din dilele trecute de teneurul redactor dela fôia „Szemle“ tot din Budapesta, din motivul că cel prim a facut o gluma cu fôia „Szemle“ în colónele fôei sale. — **Iubileul lui Tisza,** de diece ani de când e ministru, va fi în 29 l. c. și nu în 4 a aceleia luni, după cum am comunicat și noi în unul din numerile trecute după unele foi streine, care cum se vede sau smintit în socôta cu cateva septemâni. — **Etate lungă.** În Jádania reposat în 23 Noembrie n. c. Marina Sima nasc. Micsia în etate de 95 ani și 7 luni.

Loteria.

Buda, 21. Noembrie 1885:				
64,	90,	73,	52,	11.
Praga, 25. Noembrie 1885:				
62,	48,	65,	15,	35.
Sibiu, 25. Noembrie 1885:				
23,	66,	30,	8,	26.

Piatia din Timisióra

(în 27 Noembrie n. 1885.)

În urmarea timpului frumos de astăzi, piatia a fost bine cercetată, cu deosebire piatia de porci și de curechii. Pretiurile au ramas cam cele de comun. S'a vandut graul curat cu fl. 6-7, — maza metrică; secara cu fl. 5-5.40 orzul cu fl. 4-5.10 ovusul cu fl. 4-5.10 ear cucurudul vechiu cu fl. 5-5.20 și cel nou despoiat cu fl. 3.50-3.80 cartofii se vend cu 1 ft. sacul, semantia de canepa cu — cr. ltra; linteia cu 14-20 cr. fazolea cu 9-10 cr. ltra; unsóra de porc costa 64 cr., carnea de vita 48, cr. carnea de

vitiel 56 și carnea de porc 48 după fiecare chilo; puif de gâina sau vendut cu 40-80 gascele grase cu 4-4.20 cele slabe cu 2-2.20 ratiile cu 1 ft. ciurcele cu 3-4 parechia, ear din selbaticimi sau vendut epuri cu cate 1-1.20 bucată; hrânza de ôe e cu 44, — cr. cea de vaca cu 40 după chilo; ôua sau capetat 40 de un florin; untul de vaca per chilo cu 80 cr. pόμεle au avut urmatoriul pretiu: o gramada de mere (5 bucati) cu 4 cr. gramada de mere de 10 bucati cu 10 cr. nucii cu 40 cr. chilo, Curechii 2-3 ft. o suta de verze.

Piatia din Budapesta.

(în 27 Noembrie 1885.)

Graul s'a vendut în septemana trecuta cam la 120.000 maji metrice cu pretiul de ft. 7-8.50 secara circa 8000 de maji a 5.80-6 ft. orz s'a vendut 10000 cu cate 5-6 ft. cucurudiu s'a vendut cam 9000 de maji cu 5-6 ft. Pretiul victualielor și a hórelor a ramas în septemana această, cam tot cele obicinuite. — S'a vendut: puif de gâina cu 70-1.20 cr. gascele grase cu 5-5.50 slabe cu 2-2.20, taete cu 4-4.80, retiile grase cu 2-2.50, slaba cu 80 cr — 1 ft. parechia; epurii cu 1.40 cr. — 1.80 cr; ôua 40-42 la un florin; untul cu 70-80 cr; unsóra 80-85 cr; crumpenile 1.80-2 ft. ceapa 40-40 cr. și aiul cu 14-15 cr. per chilo; legvar se vende cu 14 ft. maza metrică; lardul (slania) cu 48-52 ft. maza; lană de ôie spalata gata se cumpera cea mai bună cu 150-180 ft. ear cea mai slaba cu 90-110 ft. maza.

Pretiurile bucatelor

notate la Lloydul din Timisióra.

In 27 Noembrie n. 1885

Graul, 73 de chilogram.	— fl. — cr. — fl. — cr.
„ 74 „ „	6 „ 60 „ — 6 „ 80 „
„ 75 „ „	6 „ 70 „ — 6 „ 90 „
„ 76 „ „	7 „ — „ — 7 „ 20 „
„ — „ „	— „ — „ — „ — „
Secara	5 „ 40 „ — 5 „ 50 „
Orzul	4 „ 90 „ — 5 „ 10 „
Ovesul	5 „ 30 „ — 5 „ 50 „
Cucuruzul	3 „ 80 „ — 3 „ 90 „

Bursa de Budapesta.

(în 27 Noembrie 1885.)

Renta de aur ung. libera de dare 6%	94.10
Renta de aur ung. lib-ra de dare 4%	98.90
Renta de chartia ung. 5%	99.50
Obligatiunile împrumutului dumului de fer ung. în argint 5%	148.50
Obligatiunile de stat ale drumului de fer oriental ung. (I. emiss. 1869) 5%	97.25
Obligatiunile de stat ale drumului de fer oriental ung. (II. emiss. 1878) 5%	124.50
Obligatiunile de stat din 1876 de la drumul de fer orient. ung. în aur 5%	109.50
Obligatiunile rurale ungare 5%	102.50
Obligatiunile rurale ungare din 1868 cu clausula de sortire 5%	102.75
Obligatiunile rurale timisiane 5%	101.75
Obligatiunile rurale timisiane d. 1867 cu clausula de sortire 5%	101.50
Obligatiunile rurale transilvane 5%	101.25
Obligatiunile rurale croato-slavone 5%	101.—
Obligatiunile ung. pentru rescumperarea diecimei de vin 5%	97.50
Împrumutul de loteria ung	117.—
Loteria pentru regularea fisei și a Segedinului	121 —
Renta de papir austriaca	82.50
Renta de argint	83.—
Renta de aur	108.70
Lozele statului din anul 1860	139.—
Banca austro-ung.	865.—
Banca de credit gen. ung.	282.25
Argint	—
Galbini cesaro reg. de valuta	5.85
Galbini austro ung. de cate 8 fl. v. a.	9.85
100 marce în bancnote imp. germ.	60.95
London	126.35

Proprietariu, editor și redactor respondiabil :
Teodor V. Pacatian.

Am onore

ca aduce la cunoscinta publicului roman dela tiara, ca mi am arangeat un **deposit de farburi** (colori) de tot soiul, pentru **tort si tieseturi** de tota forma si calitatea

fabricatiunea mea propria.

Cu colorile procurate dela mine, urmand instructiunilor mele, se castiga **jumetate din pretul dat pana acuma** farbarilor, si in timp de **doua ore** pote fie-care femea se'si vapsesca singura panza, tortul, lana etc.

Comandele facute seu cu trimiterea banilor seu prin rambursa postala se efectuesc **grabnic** si **conscintios**.

Negutietorilor se da un rabat de 20°.

Cu stima

Micu Lep'a,

Gerliste, p. u. Craslova.

TIPOGRAFIA

lui

Emil Hössler.

Timisióra, cetate, strad'a Zápolya, cas'a Mocsonyi prevediuta cu o cantitate mare de tot soiul de litere si cu masini de cea mai noua constructiune **pote produce in timp scurt, in mod elegant, si cu un pretiu de tot estin ori ce tiparituri,** cum sunt:

journale, brosiure, protocoale pentru comercianti etc.

Deposit mare de papir si cuverte.

Se capata la moment protocoale in ori ce forma si marime, precum si tiparituri comunale, bisericesci, avocatiale judecatoresti etc.

Mersul trenurilor calei ferate de stat austro-ungare.

(In valoare de la 1. Juniu 1885.)

Viena—Budapesta—Orsiova—Verciorova						Verciorova—Orsiova—Budapesta—Viena						Timisióra—Bazias													
Klm.	Statiunele	Tren. Expr. Or. cl. I*		Tr. d. per. n. 15 cl. I-III		Tr. acc. N. 1. cl. I-II		Tr. . . per. n. 17 cl. I-III		Klm.	Statiunele	T. Exp. Or. cl. I**		Tr. d. per. n. 18 cl. I-III		Tr. acc. N. 2. cl. I-III		Klm.	Statiunele	Tr. de pers. cl. I-III		T. mixt cl. I-III		T. mixt cl. II-III	
		ore	m.	ore	m.	ore	m.	ore	m.			ore	m.	ore	m.	ore	m.			ore	m.	ore	m.	ore	m.
—	Vien'a pleca	11	20	9	—	4	30	9	23	—	Verciorova pl.	12	04	5	50	6	2	—	Timisióra [sos] pl.	5	45	4	50	8	20
278	Budapesta sosesc	6	9	5	27	10	10	3	25	6	Orsiova "	12	10	4	20	7	03	34	Voitek "	6	6	6	2	10	47
—	Budapesta pl.	6	20	6	15	10	40	7	40	25	Baile Erbulane "	12	44	5	53	7	56	75	Versietiu "	7	64	7	40	1	54
350	Czegled sos.	—	—	8	54	12	04	9	35	29	Mehadia "	—	—	5	8	—	—	95	Jasenov'a "	8	38	8	50	4	26
—	Czegled pl.	—	—	8	58	11	25	9	50	57	Porta orient "	—	—	6	21	8	50	121	Bazias sos.	8	54	9	20	4	58
468	Szegedin pl.	10	36	12	44	2	2	1	23	96	Caransebesiu sos.	—	—	7	32	9	52	Bazias—Timisióra							
580	Timisióra [Jos.] sos.	1	6	4	12	4	50	4	20	135	Caransebesiu pl.	—	—	7	37	9	43	Statiunele							
—	Timisióra pl.	12	24	5	50	4	45	4	40	194	Lugosiu "	—	—	8	33	10	41	T. mixt cl. I-III		Tr. de pers. cl. I-III		T. mixt cl. II-III			
640	Lugosiu pl.	—	—	8	40	6	11	6	04	307	Timisióra [Jos.] sos.	5	16	10	4	11	57	ore m.		ore m.		ore m.			
679	Caransebesiu sos.	—	—	10	37	7	6	7	19	424	Timisióra pl.	5	52	10	12	12	15	ore m.		ore m.		ore m.			
—	Caransebesiu pl.	—	—	5	30	7	9	7	34	497	Szegedin pl.	6	57	1	50	2	39	ore m.		ore m.		ore m.			
718	Porta orient pl.	—	—	8	52	8	12	9	2	—	Czegled sos.	—	—	4	58	4	58	ore m.		ore m.		ore m.			
746	Mehadia pl.	—	—	10	35	—	—	9	54	—	Czegled pl.	—	—	5	10	4	58	ore m.		ore m.		ore m.			
750	Baile Erbulane pl.	5	41	10	52	9	41	9	41	497	Budapesta sos.	10	25	7	2	6	25	ore m.		ore m.		ore m.			
767	Orsiova pl.	5	50	11	48	10	07	10	07	—	Budapesta pl.	10	31	6	30	7	—	ore m.		ore m.		ore m.			
774	Verciorova sos.	6	01	—	—	10	28	10	28	774	Vien'a sos.	3	36	9	20	12	—	ore m.		ore m.		ore m.			

*] Acest tren express spre Orient merge numai Marti'a si Sambat'a. **] Acest tren express merge numai Mercuri- Joi- si Dumineca- Luni.

Voitek—Bocsi'a				Valkany—Perjamos				Jasenova—Oravitia—Anina			
Klm.	Statiunele	Tren mixt cl. I-III	Tren mixt cl. I-III	Klm.	Statiunele	Tren mixt cl. I-III	Tren mixt cl. I-III	Klm.	Statiunele	Tren mixt cl. I-III	Tren mixt cl. I-III
—	Voitek pleca	7:20 dim.	6:10 dim.	—	Valkany pleca	2:35 dim.	—	38	Jasenov'a pleca	8:15 dim.	8:45 ser'a
47	Bocsi'a mont. sos	10:16 "	8:16 ser'a	44	Perjamos sos	4:45 "	—	72	Oravitia sos	11:45 "	10:45 "
Bocsi'a—Voitek				Perjamos—Valkany				Anina—Oravitia—Jasenova			
—	Bocsi'a montana pleca	4—	5— dim.	—	Perjamos pleca	—	10:30 dim.	—	Anina pleca	—	11:15 dim.
47	Voitek sos	6:20 "	7:46 ser'a	44	Valkany sos	—	12:36 "	—	Oravitia pleca	3:20 dim.	3:30 d. m.
								Jasenov'a sos			
								4:46 "			

Arad—Timisióra				Timisióra—Arad			
Statiunele	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persone	Statiunele	Tren accelerat	Tren de persone	Tren omnibus
Arad	8:25	6—	12:30	Timisióra	6:07	12:25	5—
Aradul-nou	8:36	6:26	12:54	Temes Szt. Andras i	6:22	12:50	5:30
Nemet-Ságh	8:54	6:51	1:19	Mercizfalva	6:40	1:16	5:56
Ving'a	9:13	7:28	1:50	Orezifalva	6:51	1:34	6:16
Orezifalva	9:25	7:49	2:12	Ving'a	7:05	2:04	6:50
Mercizfalva	9:36	8:09	2:30	Nemet-Ságh	7:20	2:25	7:11
Temes Szt. Andras	4:55	8:30	2:50	Aradul-nou	7:40	2:54	7:44
Timisióra	10:32	8:58	3:15	Arad	7:50	3:10	8—

Nota: Numerii cursivi insemneza orele de noapte, adeca dela 6 ore ser'a pana la 6 ore dim. — Tr. acc. — tren accelerat. Tr. d. Pers. — tren de persone. Tr. m. — tren mixt. Tr. o. tren omnibus. cl. clasa. ó. — ora. m. — minuta. Klm. distanti'a in kilometri.

Ca tipariul lui Emil Hössler in Timisióra.